

„Kalnu un jūru grāmata” 山海經

Šīs darba teksts veidojies, sākot ar A-Džou dinastijas laiku (pirms Cjiņ dinastijas 3.gs.p.m.ē.). Tajā ietverti apraksti par ģeogrāfiju, reāliem un mītiskiem dzīvniekiem, kokiem un augiem, dažādu tautu ieražām un tradīcijām. Šeit ir arī informācija par Ķīnas un apkārtējo zemju vēsturi, mitoloģiju, reliģiju, astroloģiju, medicīnu u.c. jomām. No vienas puses tā ir kā senās Ķīnas enciklopēdija. Bet no otras puses atklājas mitoloģiski apraksti (bez konkrētiem autoriem) par pārdabiskām būtnēm, brīnumainiem augiem un zvēriem, divainiem svešzemju cilvēkiem un reģioniem.

Grāmata sadalīta 18 nodaļās saskaņā ar aprakstīto tēlu ģeogrāfisko atrašanās vietu: 5 kalnu grāmatas 山經, 8 jūru grāmatas 海經, 4 klajumu grāmatas 大荒經, 1 iekšzemes grāmata 海內經. Apakšnodaļās sīkāk aprakstītas konkrētas vietas un būtnes, to skaitā vairāk nekā 100 dažādu valstiņu, 277 zvēri, 550 kalni, 300 ūdeņi (upes, ezeri, jūras) utt.

1. Dienvidkalnu grāmata 南山經: 1. Cilvēkpērtiķis 狌狌¹

Pirmais kalnājs “Dienvidkalnu grāmatā” saucas – Žagatu kalns. Tā pirmā virsotne tiek dēvēta par Kustīgo kalnu, kas slejas virs Rietumjūras. Tajā ir daudz kanēļkoku, daudz dārgmetāla un nefrīta. Tur ir kāds augs, kura izskats līdzīgs maurlokiem, bet zilganiem ziediem. To sauc par Pārpilnības svinēšanu, un, ja to ēd, tad nav izsalkuma. Tur ir kāds koks, kura izskats līdzinās papīrkokam, bet melnām rievām. Ziedi izstaro gaismu uz visām pusēm. To sauc par Noslēpumaino papīrkoku, un, ja to nēsā līdz,² tad nevar apmaldīties.³ Tur ir kāds zvērs, kura izskats līdzīgs garastainam pērtiķim, bet baltām ausīm. Ejoj tas lien pa zemi, bet skrien kā cilvēks (uz divām). To sauc par Cilvēkpērtiķi,⁴ un, ja to ēd, tad spēj ātri skriet. Tur sākas Lidzji upe, kura rietumos ietek jūrā. Tās dzelmē ir daudz jupei,⁵ un ja tos nēsā līdz, tad nav vēdera uzpūšanās.

南山經之首曰鵠山。其首曰招瑤之山，臨於西海之上。多桂多金玉。有草焉，其狀如韭而青華，其名曰祝餘，食之不饑。有木焉，其狀如穀而黑理，其華四照。其名曰迷穀，佩之不迷。有獸焉，其狀如禺而白耳，伏行人走，其名曰狌狌，食之善走。麗麇[鹿/旨]之水出焉，而西流注於海，其中多育沛，佩之無瘕疾。

/ Agitas Baltgalves tulkojums no senķīn.val. /

¹ Strassberg, Richard E. (ed.) A Chinese Bestiary, plate 2.

Oriģinālteksts no: https://www.arteducation.com.tw/guwen/bookv_1.html

² Kā aizsargmedaljonu.

³ Angļu tulkojumā ir cita interpretācija – tad var izvairīties no maldiem, no vājprāta, no vadātāja.

⁴ Teikas stāsta, ka šim mistiskajam pērtiķim ir cilvēka seja un orangutāna izskats. Viņš spēj izzināt pagātņi, bet nevar pareģot nākotni.

⁵ Nav īsti skaidrs, vai tie ir kādas dzīvas būtnes vai augi.